

Menhart

stránky z historie
Židřichohradecka

2002

Pavel Koblasa

Majitelé nejstarších usedlostí v Kamenném Malíkově

Obec Kamenný Malíkov (v německy psaných pramenech Steinmoliken) leží na Žirovnickém potoce, severovýchodním směrem od J. Hradce. Nedaleko vesnice se nachází ještě samota zvaná Pod Hodovým. První písemná zmínka o místě pochází z roku 1564, kdy se ves nazývala ještě Český Malíkov. V roce 1849 se Malíkov stal samostatnou místní obcí s vlastním výbořem, do konce 19. století tu vzniklo 41 domů.

Čp. 1 (staveb. parcela č. 26 a 27, pův. označení: 1. grunt)

Před 1588 Jakub Mlynář, 1588 Václav Kunda, 1607 Jan Kunda, 1608 Václav Kunda, 1609 Alžběta Kundová, 1613 Václav Kunda (vlastnil ještě 1669), do 1676 Jan Kobsa, 1676 Matěj Mandl, 1728 Jan Mandl, 1739 Jan Mandl, 1762 Jakub Mandl, 1797 Vojtěch Mandl, 1797 Rozálie Mandlová, 1806 Jan Mandl, 1827 Matyáš a Františka Illovi, 1829 Ignác Sailer, 1829 Václav Vrzák, 1854 Jakub a Johanna Vrzáková

Čp. 2 (parc. č. 28/1, 2. grunt)

Do 1584 Jan Hošák, 1585 Jíra Hošák, 1599 Jíra Divůček, 1635 Jan Čapek, 1653 Šťastný Sloboda, 1655 Šimon Dvořák, 1667 Ondřej Dvořák, 1667 Ondřej Švec, 1692 Václav Švec, 1729 Matěj Kunda, 1761 Ondřej Kunda vulgo Švec, 1766 Lukáš Švec, 1787 Jan Švec, 1819 Štěpán Švec

Čp. 3 (parc. č. 29, 20. chalupa)

Kolem 1609 Pavel Krejčí, kolem 1615 Pavel Krejčí, 1669 Vít Hudeček, 1687 Jan Bártů, před 1748 Říha Hudeček, 1748 Jan Hudeček, 1787 Matěj Novák, 1814 Jan Novák, 1829 Marianna Kanischová, 1831 Tomáš Janda, 1879 Josef a Terezie Lejtnarovi

Čp. 5 (parc. č. 31, 3. grunt)

Do 1588 Vítek Leytnar, 1588 Matěj Kubů, 1626 Tomeš Kubů, 1660 Matouš Kuba, 1697 Václav Kuba, 1754 Matěj Matiaš, 1785 František Janda, 1793 Jan Janda, 1826 Josef Janda, 1861 Jakub a Terezie Vaňkovi

Čp. 6 (parc. č. 35, 4. grunt)

Do 1587 Jan Nemeškal, 1587 Tomeš Nemeškal, 1601 Jan Kunda, 1651 Lukáš Kunda, 1692 Jiřík Kunda, 1728 Štěpán Kunda, 1760 Antonín Kunda, 1806 Matěj Kunda, 1815 Antonín Kunda, 1833 Matěj Kunda, 1856 Matyáš Hoda

Čp. 7 (parc. č. 34, 5. grunt)

Kolem 1586 Matěj Noypaur, 1589 Matěj Letošník, 1638 Josef Letošník, 1676 Matouš Letošník, 1707 Vít Letošník, 1759 Pavel Dvořák, 1789 Ondřej Dvořák, 1836 Tomáš Dvořák, 1851 Jan Tutar, 1867 Matěj a Terezie Součkovi

Čp. 8 (parc. č. 32, 27. chalupa)

1760 Jakub Mandl, 1772 Martin Mandl, 1818 Matěj a Alžběta Zelenkovi, 1826 Josef Tomáš, 1864 Jakub a Terezie Tomášovi

Čp. 10 (parc. č. 4, 22. chalupa, později 28. chalupa)

1669 Matěj Feyt, 1687 Šimon Novotný, 1713 Martin Novotný, 1748 Jan Novotný vulgo Feith, 1787 Vojtěch Feith, 1821 Marie Anna Veitová, 1845 Jan a Anna Mazancovi, 1853 Václav Hembera, 1870 Jan Hembera, 1873 Anna Hemberová

Čp. 11 (parc. č. 3 a 47, 30. chalupa)

Do 1793 Ondřej Matiaš, 1793 Jakub Matiaš, 1821 Anežka Matiašová, 1832 Vojtěch Kasper

Čp. 12 (parc. č. 21, 25. chalupa)

Do 1760 Matěj Hána, 1760 Josef Hána, 1799 Václav Hána, 1840 František a Anna Kučerovi, 1857 František Kučera

Čp. 14 (parc. č. 5, 24. chalupa)

Do 1761 Jan Kašparů, 1761 Jakub Kašparů, 1832 Tomáš Walda, 1852 Kateřina Hanušová, 1853 Ondřej Kryzáněk, 1878 Antonie Kryzánková

Čp. 15 (parc. č. 6, 21. chalupa)

Kolem 1609 Jakub Kadlec, 1669 Tobiáš Pička, 1697 Matěj Drbal, 1730 Martin Drbal, 1760 Jakub Drbal vulgo Pička, 1779 Vít Zedník, 1795 Antonín Zedník, 1847 Josef David, 1861 Antonín a Anna Rudých

Čp. 16 (parc. č. 7, 6. grunt)

Kolem 1588 Jan Charvát, 1596 Jakub Kouřil, 1603 Václav Hána, 1623 Jiřík Hánů, 1657 Matouš Hánů, 1682 Václav Hanus, 1730 Jan Hanus, 1759 Lukáš Hanus, 1789 Tomáš Hanus, 1821 Jan Hanus, 1866 Terezie Hanuš.

Čp. 17 (parc. č. 8, 7. grunt)

Do 1605 Jíra Hanzalů, 1605 Jíra Hanzalů. 1608 Jakub Bastlů, 1611 Petr Kubů, 1636 Jakub Hanzalík, 1651 Jan Hanzalík, 1679 Bartoš Hanzalík, 1746 Jakub Hanzalík, 1746 Jan Buchta, 1785 Jan Buchta, 1800 Antonín Hanzalík vulgo Buchta, 1827 Martin Hanzalík, 1829 Martin Hanzalík, 1849 František Vosol, 1849 Martin Ditrich, 1876 Petr Ditrich, 1877 Petr a Antonie Ditrichovi

Čp. 18 (parc. č. 9, 8. grunt)

Kolem 1587 Jíra Mykšů, 1600 Jan Šváb, 1617 Jíra Maurar, 1651 Lukáš Maurar, 1666 Jiřík Král, 1702 Stanislav Král, 1745 František Král, 1785 Vojtěch Král, ? František Král, 1829 Matěj Král, 1859 Martin Král

Čp. 19 (parc. č. 10, 9. grunt)

Kolem 1583 Mikuláš Strýc, 1599 Jan Dvořák, 1601 Tobiáš Dvořák, 1617 Kašpar Hauser, 1653 Jiřík Hauser, 1685 Kašpar Hauser, 1715 Václav Hauser, 1748 Prokop Hauser, 1776 Václav Kubíček, 1789 František Hauser, 1821 Ondřej Kašparů, 1852 Jan a Josefa Kašparů

Čp. 21 (parc. č. 12, 10. grunt)

Do 1591 Jíra Matějů, 1592 Matěj Matějů, 1596 Jíra Matějů, 1622 Matěj Malý, 1651 Jiřík Matějů, 1676 Matouš Matějů, 1697 Jiřík Křižan, 1760 Václav Křižan, 1789 Vít Křižan, 1824 Martin Křižan, 1868 Matouš Hladovec, 1874 Antonín a Marie Němcovi

Čp. 22 (parc. č. 38, 11. grunt)

Do 1600 Jan Hána, 1600 Mikuláš Hána, 1608 Petr Hána, 1628 Pavel Hánů, 1666 Martin Šruc, 1697 Václav Šruc, 1698 Matěj Pička, 1746 Jiřík Hána, 1772 Jakub Hána, 1828 Štěpán Hána, 1830 Matěj Hána, 1839 Antonín Hána, 1842 Antonín a Anežka Hánovi, 1875 Tomáš Houška

Čp. 23 (parc. č. 14, 12. grunt)

Kolem 1586 Jan Král, 1603 Jíra Koudelka, 1608 Jan Kučera, 1613 Jan Šmardoch, 1623 Jíra Šestáků, 1654 Tobiáš Hanzalík, 1666 Matěj Hanzalík, 1669 Janda Tomáš, 1676 Prokop Hrůza, 1689 Matěj Janda, 1697 Matěj Pička, do 1703 Václav Schrutz, 1703 Tomáš Vosol, 1761 Josef Vosol, 1789 Martin Vosol, 1831 František Vosol, 1866 Ondřej a Kateřina Vosolovi, 1872 Jan Kadlec

Čp. 24 (parc. č. 15, 13. grunt)

Do 1591 Vaněk Rakovec, 1591 Mikuláš Rakovec, 1601 Jan Dvořák, 1603 Jan Král, 1611 Matěj Král, 1611 Jan mladší Dvořáků, 1643 Jíra Dvořák, 1689 Matěj Dvořák, do 1703 Prokop Hrůza, 1703 Jakub Kryzánek, kolem 1751 Josef Janda, 1769 Ondřej Novák, 1800 Josef Novák, 1832 Matyáš a Kateřina Hánovi, 1878 Antonín a Marie Hánovi

Čp. 25 (parc. č. 16, 14. grunt)

Do 1585 Michal Letošník, 1587 Václav Letošník, 1623 Jíra Kryzánek, 1629 Řiha Kryzánků, 1657 Vondra Kryzánků, 1689 Martin Kryzánků, 1770 Lukáš Kryzánek, 1787 Josef Kryzánek, 1824 Antonín Kryzánek, 1849 Tomáš Kryzánek

Čp. 26 (parc. č. 17, 23. chalupa)

1669 Havel Urbanů, 1672 Jiřík Buchta, 1687 Jakub Dvořák, 1713 Václav Dvořák, 1746 František Buchta vulgo Dvořák, 1793 František Buchta, 1816 Josef Buchta, 1841 Jakub a Rozálie Petřů, 1867 Josefa Petřů

Čp. 27 (parc. č. 19, 26. chalupa)

1763 Antonín Kryzánek, 1825 Anežka Rudischerová, 1828 František Král

Čp. 28 (parc. č. 20, 15. grunt)

Do 1594 Václav Kubů, 1596 Petr Kubů, 1612 Pavel Dvorský, 1657 Jan Dvorský vulgo Kuba, 1709 Tomáš Kuba, 1715 Václav Bastl, 1720 Pavel Kuba, 1748 Matěj Kuba, 1781 Matěj Kuba, 1790 Tomáš Kuba vulgo Janda, 1819 František Kuba, 1848 Vojtěch Janda

Čp. 29 (parc. č. 22, 16. grunt)

Kolem 1586 Jan Vondráčků, 1602 Petr Buchta, 1612 Matěj Soukup, 1637 Jiřík Soukup, 1651 Matěj Soukup, 1676 Řehoř Petr, 1707 Václav Petr, 1723 Pavel Petr vulgo Soukup, 1761 Matěj Soukup, 1785 Josef Soukup, 1824 Václav Soukup, 1853 Josef a Anežka Soukupovi, 1868 Anežka Soukupová, 1874 Tomáš Soukup, 1881 Tomáš a Kateřina Soukupovi

Čp. 30 (parc. č. 23, 17. grunt)

Kolem 1585 Václav Řoun, 1609 Jíra Řoun, 1623 Blažek Řoun, 1634 Václav Koudelka, 1666 Matouš Koudelka, 1672 Pavel Koudelka, 1698 Matěj Matiš vulgo Koudelka, 1747 Matěj Koudelka, 1763 Jakub Koudelka, ? Vojtěch Koudelka, 1828 Antonín Dvořák, 1861 Vojtěch Dvořák, 1863 Vojtěch a Terezie Dvořákovi

Čp. 31 (parc. č. 24, 18. grunt)

Kolem 1585 Jan Matějů, kolem 1609 Jan Dvořák, kolem 1613 Jíra Dvořák, 1616 Blažek Dvořák, 1661 Josef Dvořák, 1679 Vavřinec Dvořák, 1715 Matěj Dvořák, 1748 František Dvořák, 1785 Bartl Dvořák, 1801 Vavřinec Dvořák, 1821 Antonín Dvořák, 1848 Matyáš a Anežka Dvořákovi, 1871 Anežka Dvořáková

Čp. 32 (parc. č. 25, 19. grunt)

Do 1594 Jan Štork, 1594 Jakub Štork, 1600 Matěj Dvořák vulgo Štorkan, 1626 Mikeš Štorkan, 1651 Josef Štorkan, 1687 Václav Štorkan, 1747 František Štorkan, 1772 Jakub Štorkan, 1793 Štěpán Štorkan, 1837 Prokop Štorkan, 1838 Prokop a Johanna Štorkanovi, 1869 Jan a Johanna Tůmovi

Čp. 33 (parc. č. 18, 29. chalupa)

1793 Matěj Král, 1811 Štěpán Král, 1836 Tomáš Král, 1856 Tomáš a Marie Královi, 1856 Antonín Truhlář, 1869 Šimon a Johanna Krýzovi

Prameny: SOA J. Hradec, Vs J. Hradec, kniha 234 (1), 235 (1), 237 a 265.

Miloslav Trnka

Czerninové v Albu reprezentantů

Třetího listopadu 1918 povykující dav vedený vandalem Sauerem strhl Mariánský sloup, vzácnou památku pražského baroka na Staroměstském náměstí. Událost se seběhla pár dní po vzniku ČSR a velmi ladila s cestou nové republiky pod heslem " Pryč od Říma!" Ani následný politický vývoj nepreferoval kapličky, boží muka a další drobné sakrální objekty na venkově, natož pak postavení české aristokracie, její majetkové poměry a sídla.

Dnešního badatele v životopisných encyklopediích té doby pak dvojnásob potěší objektivní hodnocení v biogramech vladařů domu hradeckého z rodu hrabat Czerninů z Chudenic - Eugena Jaromíra (13. 2. 1851 Vídeň - 5. 11. 1925 Petršpurk) a JUDr. Františka (3. 3. 1857 Vídeň - 9. 4. 1932 J. Hradec).

*Czernin Eugen Jaromír, velkostatkář, Jindřichův Hradec, *1851. Převzal v r. 1905 správu rodinných statků. R. 1909 jmenován presidentem české sekce Moderní galerie pro království České. Po zemřelém Janu Harrachovi zvolen předsedou Slovanské Besedy ve Vídni, kterýžto čestný úřad zastával až do převratu. Nemaje přímých dědiců, vytkl sobě - po dohodě se zákonitým nástupcem svěřenství, mladším bratrem Františkem - za životní úkol záchranu a obnovu starobylého zámku Jindřicho-Hradeckého, jež chtěl učiniti střediskem uměleckých cenností a památek rodinných. Vynaložil k tomu obnosy jdoucí do milionů, avšak vypuknutí světové války, značné přesuny majetkové a předčasná smrt překazily zkoncování velkolepého díla. To však, co už bylo vykonáno, zajišťuje zesnulému vděčnou paměť potomstva. Zemřel v roce 1925.*

*Czernin František J., JUDr., velkostatkář, *1857. Věnoval se po dosažení doktorátu na čes. univ. Karlově službě státní u místodržitelství v Praze a v Brně, avšak již po málo letech uchýlil se do soukromí, aby v ústraní Krásného dvora věnovati se mohl studiu dějin svého národa a rodu. Po příkladu svého děda prokázal nejednou perem svým české věci platné služby, odpovídaje na projevy nám nepřátelské. Poslední brožura, jím za války vydaná, v níž národa českého vře se ujímá, propadla konfiskaci. R. 1925 nastoupil v držení statků czerninských a pokračuje v obnovení zámku hradeckého, nechávaje s nemalým nákladem zajistiti základy tzv. Nového paláce Jáchymova.*

Oba krátké texty obsahuje *Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého*, vydané s předstihem v roce 1927 k blížícímu se výročí prvního desetiletí samostatnosti mladé republiky. Album svým zaměřením tenkrát výrazně převyšovalo všechny známé projekty renomovaných evropských nakladatelů. Úctyhodné rozměry díla (39 x 29 x 7 cm) o váze 8 kg skrývají víc než tisíc stran s neuvěřitelným počtem fotografií. Je tu 5 340 tváří osobností našeho průmyslu, obchodu, vědy, kultury, umění, tělovýchovy, atd. Portrétní snímky jednotlivců jsou doplněny fotografiemi sportovních týmů, uměleckých i jiných uskupení, včetně významných krajanů ze zahraničí a zámoří.

Shromažďování podkladů pro výběr tak obrovského množství životopisného materiálu a více než 5000 štočků k fotografiím se neobešlo bez problémů a rozhodně nebylo žádnou procházkou růžovým sadem. Nakladatel Josef Zejbrdlich o tom poznamenal: „Zdolání našich překážek bylo rovněž výkonem mimořádným. Politika byla tím nejnebezpečnějším úskalím, jemuž nám bylo stále se vyhýbat, ale proti němuž jsme byli ze všech stran hnáni, snažíce se svorně všechny ty význačné hlavy vedle sebe seskupiti ... Se zaujatostí jednotlivců, tříd a stavovských skupin mezi sebou bylo nám často sváděti tuhé boje. Těž miněni 42 pánů redaktorů jednotlivých oborů a statí se arci často až protichůdně rozcházel, konec konců však přece byl nalezen modus jednotlivců a konečný.“

Kniha neztrácí svou výpovědní hodnotu ani dnes, po pětasedmdesáti letech, i kdyby jen pro malé připomenutí dvou mužů, kteří měli rádi Jindřichův Hradec.

Pramen: Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého. Praha 1927. Hlavní redaktor prof. Fr. Sekanina, vydalo Umělecké nakladatelství Josef Zejbrdlich, Praha 1, Bílkova 17. Tiskly Grafické závody Neuber, Pour a spol. na téže pražské adrese. Fotografie Czerninů jsou zařazeny v kapitole Zemědělství a lesnictví, autorem obou biogramů byl prof. ing. dr. Adolf Ernest z Vysoké školy zemědělského a lesnického inženýrství v Praze, rodák ze Žimutic na Českobudějovicku.

Pavel Koblasa

Prameny a literatura k pobytu švédských vojsk na Jindřichohradecku

Tragická celoevropská válka zvaná třicetiletá se samozřejmě nevyhnula ani Jindřichohradecku, Třeboňsku, Novobystřicku či třeba Kamenicku, ať už přítomností a drancováním vojenských oddílů anebo strádáním obyčejných obyvatel. V naší oblasti působili v této době, podobně jako v jiných místech v Čechách a na Moravě, také švédští vojáci. Buď se jednalo jen o loupeživé tlupy o několika jedincích anebo šlo o celou posádku, která se vždy opevnila na nějakém hradě nebo ve městě. A kde o jejich pobytu v našem regionu lze hledat a nalézt alespoň nějaké informace? To si přiblížíme v tomto stručném a orientačním příspěvku formou soupisu pramenů a literatury.

Domečka, Ludvík: Švédové v krajině jindřichohradecké. Lumír XXI. 1893.

Faber, Augustin: Der Schwedeneinfall in die Neuh.-Neubistritzger Gegend. Neubistritz 1917.

SOA J. Hradec, RA Slavata, karton 90.

SOA J. Hradec, Vs J. Hradec, sign. IV Kc, kart. 187, 200, 206, 298 a 214.

Teplý, František: Dějiny města Jindřichova Hradce, I/1-4. J. Hradec 1927-1936.

Teplý, František: Švédové na Hradecku. Časopis přátel starožitností českých XXVIII.

Teplý, František: Válečné svizele Hradeckých r. 1645. Ohlas od Nežárky 1915.

Miloslav Trnka

Ze slavatovské heraldiky

Sběratel a skvělý kreslíř Karel Liška (1910 - 1993) nemá letos žádné kulaté jubileum. Krása městských znaků a starých pečeti ho oslovila už jako gymnazistu při návštěvách Národního muzea, které jeho otec zásoboval ze svého vinohradského papírnictví potřebným sortimentem.

Liškovu heraldickou a sfragistickou tvorbu si většinou připomínáme při listování jeho knížkami Znaky a pečete středoevropských měst (1975), Klíč k našim městům (1979) aj. Jednu drobnější práci věnoval také Jindřichohradecku. Jmenuje se *Ze slavatovské heraldiky* a pojednává o souboru pečeti několika rychet v kraji. Jde o Bednárec, Buk, Číměř, Jarošov, Lásenice, Lodhřov, Oldřiš, Otín, Horní Pěnou, Políkno, Dolní Radouň, Radouňku, Ratiboř, Velký Ratmírov, Roseč, a Studnici. Všechny pečeti nesou letopočet 1658. Byly zhotoveny v jednorázové akci, související zřejmě s nástupem panování třetího vladaře domu Hradeckého z rodu Slavatů - Ferdinanda Viléma, po smrti jeho strýce Adama Pavla, zemřelého začátkem července 1657. Slavatové však do rychtářských pečeti svého panství nepropůjčili celý slavatovsko-hradecký znak z roku 1629, ale jen jeho různé dílčí části.

Například Oldřiš má ve své pečetě dva stojící k sobě obrácené medvědy, kteří mezi sebou drží hradeckou růži, Pěná (Horní Pěná) medvěda držícího z pravé strany štít se třemi slavatovskými břevny, Radouňka (dříve Malá Radouň) má v pečetě kotvu a Políkno štít s hradeckou růží. Z Liškovy sbírky uložené v pražském Národním muzeu reprodukuje kresby rychtářských pečeti těchto čtyř obcí.

OLDŘIŠ, v říši císa
Blazejova

PĚNÁ
(Horní Pěná)

POLÍKNO

RADOUŇKA

Přehled článků uveřejněných v časopise Menhart 2000 - 2001

Menhart 3/2000

Pavel Koblasa: O názvech jindřichohradeckých ulic

Pavel Koblasa: Lásenice existuje již přes 600 let

Menhart 1/2001

Bohumír Němec: Páni z Hradce jako držitelé velhartického dědictví

Miloslav Trnka: Vycházky konejte Putimskou branou aneb jindřichohradečtí studenti na píseckém gymnáziu

Pavel Koblasa: Smutný osud archiváře Fabiana

Menhart 2/2001

Daniel Kovář: Ze starších dějin Stříbrce

Pavel Koblasa: Maďarský pluk v Jindřichově Hradci

Menhart 1/2000

Pavel Koblasa: Pomístní názvy na novobystřickém panství

Miloslav Trnka: Počáteční v novém životopisném lexikonu

Pavel Koblasa: Rozhledna na Fabianku

Menhart 2/2000

Marie Tůmová: Z malíkovských pověstí

Pavel Koblasa: Zapomenutý pomníček u Mutyněveského rybníka

Pavel Koblasa: Pověsti o střížovickém hradu

Daniel Kovář: Z historie „Leštinského mostu“ u Stříbrce

Pavel Koblasa: Šlechtická rodina v Žižpachách

O b s a h

Pavel Koblasa, Majitelé nejstarších usedlostí v Kamenném Malíkově

Miloslav Trnka, Czerninové v Albu reprezentantů

Pavel Koblasa, Prameny a literatura k pobytu švédských vojsk na Jindřichohradecku

Miloslav Trnka, Ze slavatovské heraldiky

Přehled článků uveřejněných v časopise Menhart 2000-2001

Menhart - stránky z historie Jindřichohradecka. Ročník 3., číslo 1/2002, pravidelná příloha Rodopisné revue

Vydává Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích, J. Plachty 3, 370 04 České Budějovice III.

Sestavil Pavel Koblasa.

V záhlaví: Nejstarší část jindřichohradeckého hradu s hladomornou a červenou věží, zvanou též Menhartka. Autorem kresby je pražský malíř Alois Bubák (1824 - 1870). V pravém dolním rohu je umístěna pečeť Menharta z Hradce z roku 1428.